

Kiedy do logopedy, czyli co może niepokoić w rozwoju mowy dziecka?

Zakres działań logopedy nie ogranicza się jedynie do korygowania wad wymowy. Logopeda to specjalista, który zajmuje się diagnozą zaburzeń mowy, stymulacją rozwoju mowy, terapią zaburzeń (m.in. artykulacji, mowy, głosu, języka pisanego, karmienia i połykania a także zaburzeń powstałych na podłożu neurologicznym) oraz profilaktyką. Do logopedy można się udać już w pierwszych dniach życia dziecka, jeśli dziecko ma np. trudności w ssaniu lub jeśli maluch to wcześniak. Warto mieć świadomość, kiedy należy udać się do logopedy i w jakich sytuacjach może nam pomóc.

Kiedy warto zgłosić się do logopedy?

1. W szpitalu na oddziale neonatologicznym, tuż po narodzinach

W naszym kraju, nawet w szpitalach publicznych, istnieją oddziały noworodkowe, w których logopeda wspomaga mamy już w pierwszych dniach życia dziecka. Pomaga dobrać smoczki, butelki, doradza, jak właściwie karmić dziecko piersią lub butelką, informuje, jak karmienie może wpływać na rozwój artykulacji. A zatem gdy noworodek nie chce ssać, nie chce szukać piersi, ma problemy z połykaniem można prosić o konsultację logopedy. Logopeda, obserwując noworodka, może ocenić wędzidełko podjęzykowe (kiedy maluch śpi, lub płacze). Gdy wędzidełko jest skrócone, logopeda może zalecić jego podcięcie.

.

2. Gdy dziecko wsuwa język między zęby

Gdy obserwujemy, że dziecko próbując mówić lub wypowiadając wyrazy wsuwa język między zęby to również sygnał aby zabrać je na konsultację do logopedy. Taki sposób mówienia jest niewłaściwy, może się przyczyniać do powstania wady zgryzu. Wady zgryzu z kolei potęgują wady wymowy, powodując zamknięty krąg.

3. Gdy dziecko nie reaguje na imię, nie nawiązuje kontaktu wzrokowego

Dziecko w wieku 6 miesięcy powinno reagować na swoje imię. Jeśli niemowlę nie reaguje na swoje imię, a w pierwszym roku życia nie utrzymuje z innymi osobami kontaktu wzrokowego to powinien być jak najszybciej skonsultowany przez logopedę. Oцени, dlaczego tak się dzieje i w razie konieczności zaleci szczegółowe badania u odpowiednich specjalistów.

4. Gdy daje się zaobserwować opóźnienie rozwoju mowy dziecka

Naturalnie, że każde dziecko rozwija się w swoim tempie. Jedne dzieci zaczynają mówić wcześniej, inne nieco później, zasób słownictwa też może wyglądać u różnych dzieci w nieco odmienny sposób. Są jednak pewne etapy w rozwoju mowy, które powinny się u dziecka pojawić. Znajomość normy rozwoju mowy dziecka może być pomocna w ocenie rozwoju mowy konkretnego dziecka. Czy można mówić o opóźnieniu dwumiesięcznym, rocznym czy też normie rozwojowej. Gdy dziecko 2-letnie nie mówi słów mama, baba, tata, gdy dziecko 3-letnie wypowiada jedynie kilka słów, a 4-latek nie posługuje się zdaniami, wówczas niezwłocznie należy udać się do logopedy.

5. Gdy dziecko w większości oddycha przez usta

Prawidłowe oddychanie fizjologiczne (poza momentami, gdy jesteśmy przeziębieni) powinno odbywać się przez nos przy zamkniętych ustach, co warunkuje prawidłowy rozwój szczęk, aparatu mowy i uzębienia dziecka.

6. Gdy dziecko ma trudności w czytaniu i pisaniu w wieku szkolnym

Gdy dziecko jest w wieku szkolnym i ma trudności w nauce czytania, pisania, myli niektóre litery - często te podobne do siebie pod względem pisowni l-t-l, p-b-g-d, lub podobne fonetycznie d-t, w-f, z-s, opuszcza litery bądź dodaje litery, bardzo niestarannie pisze, nie rysuje lub rysuje niezdarne, ma trudności w zapamiętywaniu nazw, nazwisk, dat, ustawianiem dni tygodnia, miesięcy itd. warto wybrać się z dzieckiem do logopedy. Bardzo możliwe, że przyczyną jego trudności jest

- dysleksja - trudności w czytaniu,

- dysgrafia - trudności w kaligrafowaniu,
- dysortografia - trudności w opanowaniu poprawnej pisowni mimo znajomości zasad (błędy ortograficzne),
- dyskalkulia - to trudności w uczeniu się matematyki i wykonywaniu zadań matematycznych.

7. Gdy zauważymy nagle zatrzymanie rozwoju mowy dziecka, regres lub pojawienie się jąkania

Niepłynność w mówieniu może pojawić się u każdego, wtedy gdy chcemy przekazać szybko dużo treści, gdy rozmowa lub wystąpienie powoduje duży stres. Jest to normalne. U dzieci również, zwłaszcza gdy nie mają jeszcze opanowanego dużego zasobu słownictwa i nie wiedzą, jak daną rzecz czy zjawisko nazwać. Etapy niepłynności mijają samoczynnie po około pół roku. Jeśli jąkanie dziecka nie minie po tym czasie lub nasila się, trzeba udać się z nim do logopedy.

8. Gdy dziecko ma rozszczepy i jest po operacji rozszczepu podniebienia

Po operacji rozszczepu podniebienia dziecko powinno znaleźć się pod opieką foniatry i logopedy oraz rozpocząć rehabilitację. To, czym dotychczas posługiwało się jako mową, komunikacją, po operacji ulega całkowitej zmianie. Foniatra zbada dziecko, a logopeda dobierze odpowiednie ćwiczenia poprawiające mowę.

9. Gdy dziecko ma wady zgryzu lub nieprawidłową budowę narządów artykulacyjnych

Wady zgryzu oraz nieprawidłowa budowa narządów mowy stanowią istotną przeszkodę w nauce i rozwoju mówienia. Do najczęstszych wad diagnozowanych przez logopedów należą zbyt krótkie wędzidełko języka, zgryz otwarty oraz inne wady zgryzu utrudniające prawidłową artykulację.

10. Gdy dziecko:

- nawykowo mówi przez nos;

- zamienia głoski dźwięczne na bezdźwięczne: np.: d na t (np. zamiast domek mówi tomek), w na f (zamiast woda mówi fota), g na k (zamiast gęś mówi kęś), b na p (zamiast buda mówi puta) itp.,
- nie wymawia którejkolwiek z samogłosek ustnych (czyli a, o, u, e, i, y) pod koniec trzeciego roku życia.

W razie jakichkolwiek wątpliwości dotyczących rozwoju mowy dziecka zawsze warto umówić się na wizytę u specjalisty. Logopeda oceni mowę dziecka, a jego pomoc jest nieoceniona we wczesnym etapie wystąpienia nieprawidłowości rozwoju mowy. Z niektórych problemów z rozwojem mowy dzieci wyrastają samoistnie, z innymi pomogą ćwiczenia. Najważniejsze to konsultacja z dobrym specjalistą i regularność w pracy z dzieckiem.

Katarzyna Tabędzka